

Sprawa C-286/23**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

3 maja 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Curtea de Apel Braşov (Rumunia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

10 kwietnia 2023 r.

Strona skarżąca:

Asociația Crescătorilor de Vaci „Băltață Românească” Tip Simmental

Druga strona postępowania:

Genetica din Transilvania Cooperativă Agricolă

Agenția Națională pentru Zootehnie „Prof. Dr. G.K. Constantinescu”.

Przedmiot postępowania głównego

Skarga o stwierdzenie nieważności decyzji o uznaniu Genetica din Transilvania Cooperativă Agricolă (zwanej dalej „Genetica”), będącej drugą stroną postępowania, za związek hodowców i decyzji o zatwierdzeniu jej programu hodowlanego dla rasy bydła Băltață Românească, które zostały wydane przez Agenția Națională pentru Zootehnie „Prof. Dr. G.K. Constantinescu” (zwaną dalej „ANZ”), będącą drugą stroną postępowania, na podstawie rozporządzenia (UE) 2016/1012.

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Na podstawie art. 267 TFUE sąd odsyłający wnosi o dokonanie wykładni szeregu przepisów rozporządzenia (UE) 2016/1012, w szczególności motywów 21 i 24,

art. 4 ust. 3 lit. b), art. 8, 10 i 13, lit. A pkt 4 i lit. B pkt 2 ppkt a) części 1 załącznika I.

Pytania prejudycjalne

1) Czy przepisy art. 4 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2016/1012 w związku z przepisami lit. A pkt 4 części 1 załącznika I do tego rozporządzenia oraz [motywu] 24 preambuły owego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że związek hodowców może zostać uznany, nawet jeśli jego celem jest jedynie przyciągnięcie, poprzez podpisanie wniosków lub podjęcie zobowiązań w tym względzie, hodowców już zarejestrowanych w zatwierdzonym programie hodowlanym innego związku, czy też konieczne jest, aby w dniu złożenia wniosku o uznanie hodowcy ci faktycznie wchodzi w skład portfela związku składającego wniosek o uznanie?

2) Czy przepisy art. 13 rozporządzenia (UE) 2016/1012 oraz przepisy lit. B pkt 2 ppkt a) części 1 załącznika I do rozporządzenia (UE) 2016/1012 w związku z przepisami [motywu] 24 preambuły tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że hodowcom przyznaje się swobodę wyboru spośród programów hodowlanych mających na celu doskonalenie rasy, do których mogą oni zapisywać swoje zwierzęta hodowlane czystorasowe, oraz, w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej, czy swoboda ta może zostać ograniczona koniecznością uniknięcia szkody lub podważenia programu hodowlanego, w którym hodowcy ci już uczestniczą, poprzez przystąpienie lub obietnicę przystąpienia tych hodowców do innego programu hodowlanego, który ma zostać zatwierdzony?

3) Czy przepisy art. 10 ust. 1 w związku z przepisami [motywu] 21 preambuły rozporządzenia (UE) 2016/1012 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji, gdy stwierdzone zostanie wystąpienie jednego z przypadków, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. a)-c), właściwy organ, który uznał związek hodowców, jest zobowiązany odmówić zatwierdzenia programu hodowlanego, który może zagrozić innemu programowi w odniesieniu do aspektów wskazanych [w tym artykule], czy też użycie wyrażenia „[...] może odmówić [...]” oznacza przyznanie organowi swobody uznania w tym względzie?

4) Czy przepisy art. 8 i 10 rozporządzenia (UE) 2016/1012 w związku z [motywe] 21 preambuły tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy program hodowlany, którego głównym celem jest doskonalenie rasy, jest już realizowany w państwie członkowskim, dopuszczalne jest zatwierdzenie nowego programu hodowlanego w odniesieniu do tej samej rasy, w tym samym państwie (dla tego samego obszaru geograficznego), którego głównym celem jest także doskonalenie rasy i w ramach którego mogą być pozyskane zwierzęta hodowlane objęte realizowanym już programem hodowlanym?

Powołane przepisy prawa Unii

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylające niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt („rozporządzenie w sprawie hodowli zwierząt”); motywy 21 i 24, art. 4 ust. 3 lit. b), art. 8, 10 i 13, lit. A pkt 4 i lit. B pkt 2 ppkt a) części 1 załącznika I.

Powołane przepisy prawa krajowego

Powołane przepisy prawa krajowego są podobne do przepisów rozporządzenia 2016/1012, o których wykładnię wnosi sąd odsyłający.

Legea zootehnicii nr. 32/2019 (ustawa o hodowli zwierząt nr 32/2019):

- Artykuł 24 ust. 1 stanowi, że właściwy państwowy organ ds. hodowli zwierząt uznaje związki hodowców lub przedsiębiorstwa hodowlane. Ten sam organ ocenia i zatwierdza programy hodowlane przedstawione przez związek hodowców lub przedsiębiorstwo hodowlane, jeżeli spełnione są warunki określone w ust. 2 tego przepisu [ustępie, w którym w dużej mierze powtórzono sformułowanie art. 8 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2016/1012]. Ten art. 24 ust. 3 stanowi, że państwowy organ ds. hodowli zwierząt, który uznał związek hodowców, może odmówić zatwierdzenia programu hodowlanego, jeżeli program hodowlany danego związku zagroziłby już zatwierdzonemu programowi hodowlanemu realizowanemu przez inny związek hodowców dla tej samej rasy w odniesieniu do jednego z elementów, o których mowa w lit. a)-c) tego ustępu, które odpowiadają art. 10 ust. 1 lit. a)-c) rozporządzenia (UE) 2016/1012. Dla celów wydania decyzji na podstawie wspomnianego ust. 3 art. 24 ust. 4 stanowi, że właściwy organ uwzględnia liczbę programów hodowlanych już zatwierdzonych dla danej rasy oraz wielkość populacji hodowlanych objętych tymi programami hodowlanymi.

Hotărârea Guvernului nr. 1188/2014 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Zootehnie „Prof. Dr. G.K. Constantinescu” [decyza rządu nr 1188/2014 w sprawie organizacji i działania krajowej agencji ds. hodowli zwierząt „Prof. Dr. G.K. Constantinescu”]:

- Artykuł 1 ust. 1 stanowi, że ANZ jest wyspecjalizowanym organem centralnej administracji publicznej, posiadającym osobowość prawną i podlegającym Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (ministerstwu rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich);

- artykuł 5 lit. a), e) i i) stanowi, że ANZ jest organem państwowym odpowiedzialnym za uznawanie związków hodowców i przedsiębiorstw hodowlanych, zatwierdzanie realizowanych przez nie programów hodowli w odniesieniu do zwierząt hodowlanych oraz upoważnianie zgodnie z art. 27 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2016/1012 osób trzecich, wobec których związki hodowlane lub przedsiębiorstwa hodowlane wymagają przedstawienia dowodu przeprowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej;
- artykuł 5¹ stanowi, że procedury dotyczące uznawania, upoważnienia i zatwierdzenia, o których mowa w art. 5 lit. a)-e) oraz i), są opracowywane przez ANZ i zatwierdzane rozporządzeniem ministra rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania głównego

- 1 Decyzją ANZ nr 726/24.11.2020 Genetica, będąca drugą stroną postępowania, uzyskała zatwierdzenie jako związek hodowców do celów realizacji programu hodowlanego w odniesieniu do zwierząt hodowlanych czystorasowych wpisanych do księgi hodowlanej prowadzonej przez ten związek.
- 2 Decyzją ANZ nr 779/2.12.2020 Genetica, będąca drugą stroną postępowania, uzyskała zatwierdzenie programu hodowlanego dla rasy bydła Bălțată Românească.
- 3 Decyzje te zostały wydane na podstawie rozporządzenia (UE) 2016/1012 i odpowiednich przepisów prawa krajowego regulujących wymogi dotyczące uznawania związków hodowców i przedsiębiorstw hodowlanych oraz zatwierdzania ich programów hodowlanych.
- 4 Skarżąca Asociația Crescătorilor de Vaci Tip Simmental (stowarzyszenie hodowców krów „Bălțată Românească” Tip Simmental) jest związkiem hodowców, który został wcześniej uznany przez ANZ i którego program hodowlany, zatwierdzony przez ANZ w 2011 r. i obecnie realizowany, dotyczy tej samej rasy bydła – Bălțată Românească – co rasa bydła będąca przedmiotem programu hodowlanego zatwierdzonego przez Genetica, będącą drugą stroną postępowania.
- 5 W tych okolicznościach skarżąca wniosła do sądu odsyłającego skargę o stwierdzenie nieważności dwóch wyżej wymienionych decyzji, kwestionując zgodność z prawem uznania Genetica, będącej drugą stroną postępowania, za związek hodowców i zatwierdzenia jej programu hodowlanego.

Główne argumenty stron w postępowaniu głównym

- 6 Na poparcie skargi o stwierdzenie nieważności skarżąca podnosi, w pierwszej kolejności zarzuty o charakterze proceduralnym, które dotyczą zgodności

z prawem zaskarżonych decyzji. W istocie skarżąca zarzuca naruszenie wewnętrznych procedur ANZ, ponieważ zaskarżone decyzje zostały wydane pomimo propozycji wewnętrznych służb ANZ aby odrzucić wnioski o uznanie Genetica za związek hodowców. Skarżąca podnosi również niezgodność z prawem procedury zatwierdzenia związków hodowców i zatwierdzenia programów hodowlanych jako całości, ponieważ nie została ona przyjęta rozporządzeniem ministra rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, naruszając w ten sposób art. 5¹ Hotărârea Guvernului nr 1188/2014.

- 7 W drugiej kolejności skarżąca utrzymuje, że zatwierdzenie programu hodowlanego Genetica, będącej drugą stroną postępowania, ma negatywne konsekwencje dla zatwierdzonego już programu hodowlanego skarżące z następujących powodów: kwestionowany program hodowlany dotyczy tego samego obszaru geograficznego i tej samej rasy bydła, a Genetica pracuje z hodowcami zarejestrowanymi w programie hodowlanym skarżące; zatwierdzenie nowego programu hodowlanego pociąga za sobą znaczną szkodę finansową wynikającą z wycofania 34 000 sztuk bydła z programu skarżące, utratę inwestycji poczynionych w celu utworzenia banku nasienia zwierząt czystorasowych oraz utratę inwestycji poczynionych w celu stworzenia oprogramowania dostosowanego do celów skarżące. Ryzyko podważenia programu hodowlanego skarżące prowadzi zatem do możliwości zastosowania art. 10 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/1012, motywu 21 tego rozporządzenia i art. 24 ust. 3 Legea zootehniei nr 32/2019.
- 8 W trzeciej kolejności skarżąca podnosi naruszenie art. 4 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2016/1012 ze względu na to, że Genetica, będąca drugą stroną postępowania, nie wykazała w dniu jej uznania, iż posiada wystarczająco dużą populację zwierząt hodowlanych czystorasowych w celu realizacji programu hodowlanego, gdyż hodowcy, na których opierał się jej program hodowlany, nie byli jeszcze zarejestrowani w tym programie, lecz musieli pochodzić z programu hodowlanego skarżące. Genetica, będąca drugą stroną postępowania, nie przedstawiła również dowodu na zarejestrowanie wniosku o zatwierdzenie programu hodowlanego wraz z wnioskiem o uznanie jej za związek hodowców, co zdaniem skarżące skutkuje naruszeniem art. 4 ust. 3 lit. d) rozporządzenia (UE) 2016/1012.
- 9 W swojej odpowiedzi na skargę Genetica, będąca drugą stroną postępowania, utrzymuje, że zarzucane nieprzestrzeganie wewnętrznych procedur ANZ nie ma znaczenia dla adresatów aktów administracyjnych oraz że ze względu na to, iż zaskarżone decyzje są zgodne z przepisami rozporządzenia (UE) 2016/1012, ewentualne naruszenie wewnętrznych przepisów proceduralnych dotyczących uznawania związków hodowców i zatwierdzania ich programów hodowlanych nie ma wpływu na ich zgodność z prawem.
- 10 Genetica utrzymuje, że ryzyko podważenia programu hodowlanego skarżące nie może również stanowić podstawy niezgodności z prawem zaskarżonych decyzji, ponieważ uznanie związku hodowców nie wyklucza de plano, zgodnie

z przepisami rozporządzenia (UE) 2016/1012, uznania innych związków hodowców i zatwierdzenia programów hodowlanych dla tej samej rasy; szkoda finansowa wynikająca z wycofania się niektórych hodowców z programu skarżącej powstała w wyniku rozwiązania przez tych hodowców umów zawartych przez skarżącą, a nie w wyniku wydania zaskarżonych decyzji.

- 11 Wreszcie, w odniesieniu do niespełnienia wymogów dotyczących uznania za związek hodowców Genetica kwestionuje argumenty skarżącej dotyczące braku przedstawienia dowodów w zakresie populacji zwierząt i twierdzi, że rozporządzenie (UE) 2016/1012 stanowi, iż jedynie planowany program hodowlany, a nie program hodowlany, musi zostać przedstawiony przy złożeniu wniosku o uznanie za związek hodowców.
- 12 ANZ twierdzi, że wykonuje swoje uprawnienia do uznawania związków hodowców i zatwierdzania programów hodowlanych na podstawie rozporządzenia (UE) 2016/1012, które ma bezpośrednie zastosowanie.
- 13 W odniesieniu do zgodności z prawem uznania Genetica, będącej drugą stroną postępowania, za związek hodowców i podnoszonego ryzyka podważenia programu hodowlanego skarżącej ANZ utrzymuje, że Genetica przedstawiła wykazy hodowców i liczby zwierząt, w odniesieniu do których złożono wnioski o rejestrację w programie hodowlanym, że zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/1012 i swobodą zawierania umów hodowcy mogą swobodnie wybierać programy hodowlane, w których rejestrują swoje zwierzęta, oraz że zatwierdzenie programu hodowlanego następuje po uznaniu za związek hodowców.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia odesłania prejudycjalnego

- 14 Pierwsze pytanie prejudycjalne ma na celu wyjaśnienie, czy związek hodowców może zostać uznany, w przypadku gdy w odniesieniu do niektórych lub wszystkich hodowców podjął on jedynie zobowiązania w zakresie rejestracji, przy czym hodowcy ci nie wchodzą już w skład portfela związku.
- 15 Pytanie to zostało podniesione w celu wyjaśnienia kwestii zgodności z prawem decyzji o uznaniu Genetica, będącej drugą stroną postępowania, za związek hodowców w odniesieniu do argumentu skarżącej, zgodnie z którym hodowcy objęci programem hodowlanym wspomnianej drugiej strony postępowania nie byli jeszcze zarejestrowani w tym programie, lecz musieli być objęci programem hodowlanym skarżącej, co stanowiło naruszenie odpowiednich przepisów rozporządzenia (UE) 2016/1012.
- 16 Zgodnie bowiem z art. 4 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2016/1012 w związku z lit. A pkt 4 części 1 załącznika I do tego rozporządzenia wnioskodawca ubiegający się o uznanie za związek hodowców musi wykazać we wniosku, że posiada w odniesieniu do każdego programu hodowlanego wystarczająco dużą populację zwierząt hodowlanych na obszarach geograficznych, które mają zostać objęte tym programem hodowlanym.

- 17 Ponadto z motywu 21 zdanie trzecie tego rozporządzenia wynika, że zwierzęta hodowlane czystorasowe mogą zostać pozyskane z innego programu hodowlanego. Zgodnie bowiem z tym motywem ochrona działalności gospodarczej uznanego związku hodowców „nie powinna uzasadniać odmowy [...] zatwierdzenia kolejnego programu hodowlanego lub zatwierdzenia geograficznego rozszerzenia istniejącego programu hodowlanego realizowanego dla tej samej rasy lub dla zwierząt hodowlanych tej samej rasy, które mogą zostać pozyskane z populacji hodowlanej związku hodowców realizującego już program hodowlany dla tej rasy”.
- 18 Poprzez drugie pytanie prejudycjalne kwestionuje się prawo lub swobodę wyboru przez hodowców spośród programów hodowlanych, w których uczestniczą, poprzez rezygnację z programu, w którym uczestniczą, i zarejestrowanie się do innego programu, który ma zostać zatwierdzony. W tym względzie sąd odsyłający wnosi o dokonanie wykładni następujących przepisów rozporządzenia (UE) 2016/1012: art. 13 ust. 1, który przewiduje prawo hodowców do uczestniczenia w zatwierdzonym programie hodowlanym i prawo do zostania członkiem tego związku hodowców; lit. B pkt 2 ppkt a) części 1 załącznika I i motywu 24, które przewidują, że hodowcy mogą korzystać ze swobody w zakresie selekcji i hodowli swoich zwierząt hodowlanych.
- 19 Sąd odsyłający uważa, że konieczne jest ustalenie zakresu, w jakim swoboda tych hodowców w zakresie wyboru między różnymi programami hodowlanymi może zostać ograniczona przez konieczność uniknięcia szkody lub podważenia programu hodowlanego, w którym hodowcy ci już uczestniczą, poprzez przystąpienie lub obietnicę przystąpienia do innego programu hodowlanego, który ma zostać zatwierdzony (w niniejszej sprawie, po zatwierdzeniu tego programu hodowlanego wspomniani hodowcy faktycznie przystąpili do owego programu).
- 20 Poprzez trzecie pytanie prejudycjalne sąd odsyłający zmierza do zbadania kwestii, czy właściwy organ krajowy ma obowiązek, czy też jedynie uprawnienie do odmowy zatwierdzenia programu hodowlanego, jeżeli spełnione są przesłanki określone w art. 10 rozporządzenia (UE) 2016/1012.
- 21 Dokładniej rzecz ujmując, sąd ten zmierza do ustalenia, czy użycie zawartego w art. 10 rozporządzenia (UE) 2016/1012 wyrażenia „może odmówić” oznacza uznanie swobody uznania właściwego organu krajowego, czy też organ ten jest zobowiązany odmówić zatwierdzenia programu hodowlanego, w przypadku gdy program ten może zagrozić programowi hodowlanemu realizowanemu przez inny związek hodowców w odniesieniu do tej samej rasy, już zatwierdzonemu w tym samym państwie członkowskim, w odniesieniu do co najmniej jednego z elementów wymienionych w art. 10 ust. 1 tego rozporządzenia.
- 22 Sąd odsyłający wskazuje, że na tym etapie postępowania nie może jeszcze rozstrzygnąć w przedmiocie pierwszeństwa propozycji służby wewnętrznej ANZ dotyczącej odrzucenia programu hodowlanego drugiej strony postępowania.

- 23 W odniesieniu do czwartego pytania prejudycjalnego sąd odsyłający zauważa, że kwestionuje się w nim możliwość współistnienia co najmniej dwóch programów hodowlanych o podobnych celach w odniesieniu do tej samej rasy, na tym samym obszarze geograficznym, w przypadku gdy nowy program hodowlany, który ma zostać zatwierdzony, opiera się na selekcji zwierząt hodowlanych pochodzących z już realizowanego programu hodowlanego.
- 24 W tym kontekście sąd ten zwraca się o dokonanie wykładni art. 8 i 10 rozporządzenia (UE) 2016/1012 dotyczących warunków zatwierdzenia programów hodowlanych, które mają bezpośrednie znaczenie dla rozpatrywanej przez niego sprawy.

DOKUMENT ROBOCZY